

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

iacta[n]tia. vana gl[ori]a. impatientia. paupe[rum] derisio Jac van impa
deri simulatio. arroga[n]tia. hypocrisis. [con]temptus. displicentia ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

criminiū pccā pncipalia supbia inuidia
Culparū fontes sunt fastus liuor z ira

desidia luxuria q̄tū ad mentē cupido crapula luxuria q̄tū ad opus

Accidiaq̄ uenit et auaricia gula luxus

¶ In ista parte auctor ostendit que sunt peccata mortalia dicēs q̄ fontes peccatorum sunt superbia id est fastus. liuor id est inuidia. ira. accidia auaricia. gula z luxuria.

Circa textū dubitatur

¶ Primo quid sit superbia z que sunt species eius Secō conformiter dubitatur de inuidia z cum hoc de ira eodem modo Tercio de accidia Quarto de gula Quinto de auaricia Sexto de luxuria

¶ Ad p̄mū dubiū r̄ndetur q̄ fm Augustinū superbia sic describit̄ Supbia est p̄uere celsitudinis appetitus. ¶ Et fm Thomā. Supbia est cū q̄s se extollit supra id quod est sibi p̄fixum a deo sine regula diuina. z species superbie patent breuiter in hoc metro

inactaria. uana gla. impatientia. pauper̄ derisio

Fac van impa deri

simulatio. arrogātia. hypocrisis. p̄emptus. displicentia

simul ar hypo con displic

¶ Inuidia ē odiū aliene felicitatis. v̄ sic fm Joannē damascenū. Inuidia ē tristitia de bonis pximi. z spēs inuidie etiā patet detractō rex l̄ bonoz gaudiū de malo alteri. ¶ inuocatō aggregatō. diuatiō.

Trac gau in ag di

machinatio opp̄ssio. captio in p̄bis. surreptio bonoz. suspicio mali

mach op cap surrep quoq̄ suspi

¶ Ira sic describit̄ fm Augustinū. Ira ē vlciscēdi volūtas. v̄ fm Thomā. Ira ē appetitus vindicte. z spēs eius patent

cōtētio. rixatio. p̄ba mala. maledcō. inobediētia. reddere malū p̄ bono

Conrix ver ma inob red

blasphemia. irritatō. p̄uaricatio. p̄beratō pximi homicidiū vindcā odiū

Blas ir pre ver ho um od

¶ Ad terciū respōdetur q̄ accidia sic describit̄ fm Joannē damascenū. Accidia ē tristitia aggrauās aīm hominis vt ei nihil agere libeat. ¶ Et sic Accidia est de virtutum laudabili exercitio vtriusq̄ hominis languida deiectiō. z spēs eius patent in his metris.

ignorantia dereli desī negligētia bene somnis tpe oci

tia crio dei dia faciendi

seruicij dei um

Ig de de neg som oci

despatio. stulta locutio. tristitia in aduersis. cura rez tpaliu. hortatio
des stul tris quoqz cur hor

¶ Ad quartu rñdet q avaricia fm Tulliu e immoderatus amor habendi diuitias. Vel sic fm Bernardu. Avaricia e quarulibet rez insatiabil z inhonesta cupido. Et spes eius patet in his versibz

usura furtum rapina simonia mendacium infidelitas
Usura fur rap simo men in
fraudulencia obduratio. dolositas. debitoz no soluti. cupiditas. piurium
Frau ob do de cu per

¶ Ad qntu rñdet q gula sic describit. Gula e immoderata cibi vl potus auaritas z cupiditas. Vel sic Gula e vorax edacitas viribz no pteca. Vel sic fm alios. Gula est qn aliqs in comededo vel bibendo ab ordine rois recedit. Et spes eius patet in his versibz

scurrilitas. ebrietas. vomit. ludus taxilloz. destructo sacri. tps. esus rez
Scur e vo lu sacri esus
tempis fractio ieiunioz voti fractio vl no obieruatio
fractio ieiunioz uoti

¶ Ad sextu rñdet q luxuria sic describit. Luxuria est libidiose voluptatis appetitus. Vel sic ex immudis desiderijs venies lubrica metis z carnis psecutio. Et eius spes patent in his versibz
incest meretricu. sflozato fginu. rapt. violer. adulteriu. puocato luxurie.

In me flo rap ad pro
nocturna pollutio. cupiscencia. psensus. violatio. tps sacri fractio
noc concu con vio tempus

pro qn diuisim. i. qdlibet pctm pctā pessus fueris sacerdoti
Cunqz sigillatim mortalia dixeris vni
oia pctā .i. piter .i. que aggrauant psequencia pctā
Cuncta simul quecuqz grauāt sequētia culpas

pfiteri in voluptate facere illud pctm desiderasti
Dicitra factū cōmittere quod voluisti
enarra pctā pfiteri illa pctā a memoria recesserunt

Dic venialia dic que sunt a mente relapsa
enarra pctā .i. yniuersalr pctā pande

Dicitna delicta generaliter illa reuela
pro qz culpabilis criminibz sua pfiterur

Nā reus in multis quando pctā fatetur
oia pctā simul pandat nullū pctm cofessus esse apparet

Vel queuis dicat vel nil dixisse videtur

S i

id est vltimum

integre aliquis confiteatur

Postremū crimen si pure quis fateatur

post hoc silere

omne pctm.

mittit

sequitur

Inde tacere potest quicquid redit aut comitatur

¶ In ista parte auctor ostendit quomodo debet fieri confessio de pctis veni alibus et de alijs pctis comitatib; alia peccata mortalia. dicens quando tu peccator confessus es peccata mortalia tunc etiam debes profiteri peccata concomitantia et non solum peccata perpetrata per opus extrinsecum. sed etiam per voluntatem peccandi quam non sequebatur operatio. dic etiam pctā venialia et illa que relapsa sunt a mente id est memoria. dic etiam tua peccata vniuersaliter nullum pretermittendo. Nam peccator faciens confessionem vel dicat omnia peccata simul. vel non videtur aliquid dixisse. Sed si confiteatur peccata sua vsq; ad extremum et si postea iterum faciat aliquid pctm vel aliquid redeat sibi ad memoriam tunc potest tacere de primis confessis.

Circa textum dubitat

¶ Primo quid sit pctm veniale. Secundo per que remittuntur pctā venialia. Tercio quid noceat pctā venialia. Quarto vtrum pctm veniale sit mortale. Quinto vtrum voluntas peccandi sine operatione sit pctm. Sexto vtrum potentia peccandi sit a deo.

¶ Ad primum dubium rñdet q pctm veniale sñ Augustinū sic describit. est quod hominē vsq; ad reatū ppetue mortis non grauat. sed tamen semper penam meretur et est semp a voluntate hoc mouente vel pmittente vel non cohibente. Unde pctm veniale nocet multipl̄. Primo quia ad penas obligat. vt dicitur in tercio libro.

¶ Ad scđm rñdet q septe modis remittit pctm veniale. Primo mō p dignā eucharistie sumptōem. Scđo p aque bñdicte aspersionē. Tercio p elemosynarū largitōem. Quarto p dñicā orōem. Quinto p gnālē confessionē. Sexto p epālem bñdictionē. Septimo p verā p̄ritōem. Un̄. Ungor et fiteor aspgor p̄teror orō. Doq; bñdico q sunt venialia tollo.

¶ Ad tercium respondetur q pctm veniale multis modis nocet. Primo quia obligat ad penam eternam nisi adiungatur mortali pctō. Secundo nocet quia animam maculat. Tercio nocet quia minuit feruorem charitatis sicut aqua modica proiecta in ignem non extinguit ignem. calorē tamen eius minuit. Quarto quia pctm veniale impedit vt potestas anime in bonis lassetur et impediatur. sicut graui' vadit eq. ius oneratus pōdere q̄ sine pondere. Quinto nocet quia tardat hominem a gloria celesti quia homo statim deberet euolare post mortē ad gloriā. s; cogit propter venialia expectare per tēpus in purgatorio. Sexto quia diminuit bona glorie celestis. Septimo quia venialia pctā sepe faciunt occasionem mortaliū.

¶ Ad quartū respōdet q pprie loquendo veniale nunq; sit mortale. tamē casus qui de se est venialis potest fieri mortalis quattuor modis. Primo ex p̄scientia quia quicquid fit p̄ra p̄scientia fit mortale et edificat ad ge?